

UDC 657.6 Yu. S. BARASH¹, Yu. V. BULHAKOVA^{2*}, N. O. BOZHOK³, A. P. HOLOVKO⁴

¹Dep. «Accounting, Audit and Intellectual Property», Dnipropetrovsk National University of Railway Transport named after Academician V. Lazaryan, Lazaryan St., 2, Dnipropetrovsk, Ukraine, 49010, tel. +38(0562) 33 58 13, e-mail ubarash@mail.ru

^{2*}Dep. «Accounting, Audit and Intellectual Property», Dnipropetrovsk National University of Railway Transport named after Academician V. Lazaryan, Lazaryan St., 2, Dnipropetrovsk, Ukraine, 49010, tel. +38(0562) 33 58 13, e-mail bulgakova2ulia@mail.ru

³Dep. «Accounting, Audit and Intellectual Property», Dnipropetrovsk National University of Railway Transport named after Academician V. Lazaryan, Lazaryan St., 2, Dnipropetrovsk, Ukraine Україна, 49010, tel. +38(0562) 33 58 13, e-mail gaiduk-natalya@mail.ru

⁴Dep. «Accounting, Audit and Intellectual Property», Dnipropetrovsk National University of Railway Transport named after Academician V. Lazaryan, Lazaryan St., 2, Dnipropetrovsk, Ukraine, 49010, tel. +38(0562) 33 58 13, e-mail alina_golovko@rambler.ru

WAYS TO OVERCOME THE PROBLEMS OF INTANGIBLE ASSETS ACCOUNTING OF THE UKRAINIAN ENTERPRISES

Introduction. In modern conditions, one of the priority instruments of profit formation is the use of assets that do not have a material form. Using intangible assets (IA) is performed the capitalization of enterprises, i.e. the conversion of their capacity in the market outcome. Improvement of intangible assets accounting will enhance the competitiveness of Ukrainian enterprises. **Purpose** of the article is identification and justification of improvement areas of intangible assets accounting by means of the study and use of the foreign countries experience, taking into account the specific conditions of Ukrainian enterprises activity. **Results.** The paper analyzes the characteristics of intangible assets (IA) accounting of enterprises in accordance with the national and international accounting standards. The most important aspects of intangible assets accounting in the publications of domestic and foreign scientists are investigated. Designated the unresolved issues related to the development of clear algorithm of crediting, acknowledgement, assessment and accounting of intangible assets. **Conclusions.** As a result of the study it was found out that the existing problems of intangible assets accounting are related to the complexity of the identification, evaluation and classification of intangible assets. These problems can be eliminated by harmonization of Ukrainian Accounting Standards 8 and the International Financial Reporting Standard 38, the development of a single criterion for inclusion of assets to the intangible ones and determination of the optimal approach to intangible assets evaluation.

Key words: intangible assets, international accounting standards, goodwill, capitalization of costs.

Urgency

In the conditions of rampant development of market relations it is very difficult to ensure the competitiveness of enterprises using the material resources only. In the process of profit formation of economic entities the use of assets without material form is the dominant condition. Intangible assets (IA) act as a tool to control the company's competitiveness. Using the IA is carried out the capitalization of the enterprises, i.e. the conversion of their capacity into the market outcome.

In the companies of foreign countries (China, Japan, Israel) the intangible assets constitute the lion's share of their market value and provide a

successful operation on a global level. Thus, the rational management of intangible assets is the guaranty of making the weighted management decisions and results in the effective functioning of enterprise. Solution of the problem depends on the proper organization of IA accounting that provides the company management with substantiated and reliable information on the status of such assets. Intangible assets are the most important object of accounting.

One can identify the ways of improvement of intangible assets accounting using the study of foreign experience and its practical application in domestic business entities, taking into account the

specifics of their activities. This fact explains the urgency of this study.

Analysis of recent research

Some aspects of accounting, analysis and control of intangible assets investigated the following domestic and foreign scientists: F. F. Butynets [1], A. V. Strelchenko [2], M. Blair [3], K. Standfield [4] and others. Their developments are a significant contribution to the theory and practice of accounting and auditing of IA. Paying the tribute to scientific achievements of scientists, it should be noted that taking into account the faulty legal basis and the expansion of application sphere of intangible assets the problem of IA accounting requires further studies.

Problem definition

On the subject of research there are unresolved issues regarding the development of the clear algorithm of crediting, acknowledgement, assessment and accounting of intangible assets.

In this regard, there is need for further research and improvement of intangible assets accounting that will guarantee the successful development of companies in the current market conditions. Identification and justification of improvement areas of intangible assets accounting due to the study and use of foreign country experience, taking into account the specifics of operational conditions of Ukrainian enterprises.

Basic material statement

Intangible assets are the one of the balance figures of the company. Accounting for intangible assets in Ukraine is regulated by Ukrainian Accounting Standards 8 «Intangible Assets» [5] and the Tax Code of Ukraine [6]. At the enterprises of foreign countries the International Financial Reporting Standard 38 «Intangible Assets» is used [7].

According to Accounting Standards 8 intangible assets are non-monetary assets that do not have material form. They can be also identified and kept by the company for more than one year (or one operation cycle if it exceeds one year) for the production, trade, administrative needs or lease to other economic entities.

According to the Tax Code of Ukraine (TCU) intangible asset is an object of intellectual proper-

ty, including industrial property, as well as other similar rights accepted in accordance with the procedure established by the corresponding legislation, the object of property rights of the taxpayer.

According to the Financial Reporting Standard (FRS) 38 intangible assets is identified non-monetary asset that has no physical form.

One of the problems of IA accounting is their identification on the basis of the following criteria: absence of material form; period of use more than one year; inclination to the technical aging; value only for one company; they are kept in order to use them, not as an investment; ability to generate benefit for company; high level of uncertainty concerning the possible profit margin from their use [8]. Up to now, there is no single approach to the issue of separation of this asset among the others.

Also, there is no consensus on the issue of accounting the organizational expenses and expenses for research and development.

For example, in the UK and Ireland the costs for research should be immediately deducted, and the costs for development can be deducted from the undurable delay. In turn, in Spain costs for research and development are related to the accounting period, in which they were incurred. Organizational costs are deducted to the losses or benefit during the period up to 5 years [9].

At the enterprises of Luxembourg costs for research and development can be capitalized and deducted during 5 years. German enterprises should deduct such costs immediately; otherwise they are accumulated and amortized systematically.

In France costs for organization, research and product development are capitalized as intangible assets and are deducted during 5 years. If the project has no success, the costs should be deducted immediately. On the USA enterprises the organizational costs include all costs associated with the organization of company activity at the beginning of its activity. Fixed amortization period is not less than 5 years [10].

In Ukraine, unlike these countries IA do not include organizational expenses.

In foreign countries the enterprises mostly choose the method of intangible assets amortization on their own. If there are difficulties, straight-line method is used. To account for amortization of the foreign country enterprise the accounts in accordance with the current accounting schemes are used. But in China, for example, due to wear of

intangible assets is not used at all, and the accumulated amortization is deducted directly from the credit of «Intangible Assets» in the debit «Administrative expenses» [11].

Equally important issue in accounting of intangible assets is their reliable evaluation. Ukraine does not have a unified methodology for such evaluation. Therefore it is reasonable to use the international experience in this matter, namely to apply one of the approaches to intangible assets evaluation (cost, income or market one). To reveal the composition of intangible assets is possible using their classification, which is regulated by Ukrainian Accounting Standards 8 and the International Financial Reporting Standard 38. In Ukraine of the IA composition is somewhat limited in comparison with the other countries [12].

In the international practice among the intangible assets is separated goodwill – difference between the price paid for the company, purchased at auction or tender, and the evaluation of its property. In foreign practice, there are different methods of accounting and evaluation of goodwill: capitalization method, that is display in the asset composition without amortization; capitalization method followed by periodic amortization; immediate deduction at the cost of own equity. In Ukraine, the goodwill is not identified. In the international accounting practice the issue on the goodwill accounting is rather complicated and can be solved in different countries in different ways.

Thus, the Ukrainian enterprises owing to the imperfect legal framework the IA practically are not accounted.

Conclusions

On the basis of the given research it can be concluded:

1) intangible assets accounting is a problem related with the complexity of identification, evaluation and classification of intangible assets;

2) elimination of the existing problems is possible by:

- harmonization of Ukrainian Accounting Standards 8 and the International Financial Reporting Standard 38;

- development of a single criterion for assets inclusion to intangible ones;

- determination of the optimal approach to evaluation of intangible assets.

LIST OF REFERENCES

1. Бухгалтерский учет в зарубежных странах : учебное пособие / под ред. проф. Ф. Ф. Бутынца. – Житомир : ЖГТУ, 2007. – 480 с.
2. Стрельченко А. В. Виды нематериальных активов предприятия. Устранение недостатков в системах учета / А. В. Стрельченко, С. С. Матющенко // Бизнес Информ. – 2011. – № 3. – С. 89–91.
3. Blair Margaret M. Ownership and Control: Rethinking Corporate Governance for the 21st Century / Margaret M. Blair. – Wash. D. C.: The Brookings Institution, 2009. – 53 p.
4. Standfield K. Intangible Management: tools for solving the accounting and management crisis / K. Standfield, A. Torre. - N. Y. : Academic Press, 2002. – 261 p.
5. П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» [Електронний ресурс]: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 18.10.99 р. за № 242 (з чинними змінами та доповненнями). – Режим доступу: <http://www.vobu.com.ua>
6. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2011. – № 13. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
7. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку / [за ред. С. Ф. Голова]. – К. : ФПБАУ, 2004. – 248 с.
8. Слободянюк Н. А. Совершенствование управленческого учета нематериальных активов на промышленных предприятиях Украины / Н.А. Слободянюк // Економіка пром-сті. – 2010. – № 2. – С. 111–118.
9. Чацкіс Ю. Д. Організація бухгалтерського обліку : навч. посіб. / Ю. Д. Чацкіс, Є. С. Гейер, О. А. Наумчук, І. О. Власова. – К. : ЦУЛ, 2011. – 564 с.
10. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський та фінансовий облік на підприємствах України : підручник для студ. вузів екон. спец. / Н. М. Ткаченко. – 6-те вид., допов. і перероб. – К. : Алерта, 2013. – 966 с.
11. Саженец С. Организация аналитического учета нематериальных активов на предприятиях / С. Саженец // Бухгалтерський облік та аудит. – 2012. – № 7. – С. 23–27.
12. Нашкерська Г. Оцінка нематеріальних активів / Г. Нашкерська // Бухгалтерський облік та аудит. – 2012. – № 11. – С. 23-30.

Ю. С. БАРАШ¹, Ю. В. БУЛГАКОВА^{2*}, Н. О. БОЖОК³, А. П. ГОЛОВКО⁴

¹Каф. «Облік, аудит та інтелектуальна власність», Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна, вул. Лазаряна, 2, Дніпропетровськ, Україна, 49010, тел. +38(0562) 33 58 13, ел. пошта ubarash@mail.ru

^{2*}Каф. «Облік, аудит та інтелектуальна власність», Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна, вул. Лазаряна, 2, Дніпропетровськ, Україна, 49010, тел. +38(0562) 33 58 13, ел. пошта bulgakova2ulia@mail.ru

³Каф. «Облік, аудит та інтелектуальна власність», Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна, вул. Лазаряна, 2, Дніпропетровськ, Україна, 49010, тел. +38(0562) 33 58 13, ел. пошта gaiduk-natalya@mail.ru

⁴Каф. «Облік, аудит та інтелектуальна власність», Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна, вул. Лазаряна, 2, Дніпропетровськ, Україна, 49010, тел. +38(0562) 33 58 13, ел. пошта alina_golovko@rambler.ru

ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ПРОБЛЕМ ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Вступ. У сучасних умовах одним з пріоритетних інструментів формування прибутку є використання активів, що не мають матеріальної форми. За допомогою нематеріальних активів (НМА) здійснюється капіталізація підприємств, тобто конвертація їх потенціалу в ринковий результат. Удосконалення обліку НМА дозволить підвищити конкурентоспроможність підприємств України. **Мета статті.** Виявлення і обґрунтування напрямків удосконалення обліку нематеріальних активів за рахунок дослідження та використання досвіду зарубіжних країн з урахуванням специфіки умов діяльності українських підприємств. **Результати.** У статті проаналізовано особливості обліку НМА підприємств відповідно до національних і міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Досліджено найбільш важливі аспекти обліку нематеріальних активів у публікаціях вітчизняних та зарубіжних вчених. Окреслено невирішені питання, які стосуються розробки чіткого алгоритму зарахування, визнання, оцінки та обліку НМА. Обґрунтовано запропоновані напрямки удосконалення обліку НМА. **Висновки.** У результаті виконаних досліджень встановлено, що існуючі проблеми обліку нематеріальних активів пов'язані зі складністю ідентифікації, оцінки і класифікації НМА. Усунути ці проблеми доцільно шляхом наближення П(С)БО 8 до МСФО 38, розробки єдиного критерію віднесення активів до нематеріальних і визначення оптимального підходу до оцінки вартості НМА.

Ключові слова: нематеріальні активи, міжнародні стандарти фінансової звітності, гудвіл, капіталізація витрат.

Ю. С. БАРАШ¹, Ю. В. БУЛГАКОВА^{2*}, Н. А. БОЖОК³, А. П. ГОЛОВКО⁴

¹Каф. «Учет, аудит и интеллектуальная собственность», Днепропетровский национальный университет железнодорожного транспорта имени академика В. Лазаряна, ул. Лазаряна, 2, Днепропетровск, Украина, 49010, тел. +38(0562) 33 58 13, эл. почта ubarash@mail.ru

^{2*}Каф. «Учет, аудит и интеллектуальная собственность», Днепропетровский национальный университет железнодорожного транспорта имени академика В. Лазаряна, ул. Лазаряна, 2, Днепропетровск, Украина, 49010, тел. +38(0562) 33 58 13, эл. почта bulgakova2ulia@mail.ru

³Каф. «Учет, аудит и интеллектуальная собственность», Днепропетровский национальный университет железнодорожного транспорта имени академика В. Лазаряна, ул. Лазаряна, 2, Днепропетровск, Украина, 49010, тел. +38(0562) 33 58 13, эл. почта gaiduk-natalya@mail.ru

⁴Каф. «Учет, аудит и интеллектуальная собственность», Днепропетровский национальный университет железнодорожного транспорта имени академика В. Лазаряна, ул. Лазаряна, 2, Днепропетровск, Украина, 49010, тел. +38(0562) 33 58 13, эл. почта alina_golovko@rambler.ru

ПУТИ ПРЕОДОЛЕНИЯ ПРОБЛЕМ УЧЕТА НЕМАТЕРИАЛЬНЫХ АКТИВОВ ПРЕДПРИЯТИЙ УКРАИНЫ

Вступление. В современных условиях одним из приоритетных инструментов формирования прибыли является использование активов, не имеющих материальной формы. С помощью нематериальных активов (НМА) осуществляется капитализация предприятий, то есть конвертация их потенциала в рыночный результат. Усовершенствование учета НМА позволит повысить конкурентоспособность предприятий Украины. **Цель статьи.** Выявление и обоснование направлений усовершенствования учета нематериальных активов за счет изучения и использования опыта зарубежных стран с учетом специфики условий деятельности украинских предприятий. **Результаты.** В статье проанализированы особенности учета нематериальных активов предприятий в соответствии с национальными и международными стандартами бухгалтерского учета. Исследованы наиболее важные аспекты учета нематериальных активов в публикациях отечественных и зарубежных ученых. Обозначены нерешенные вопросы, которые касаются разработки четкого алгоритма зачисления, признания, оценки и учета НМА. Обоснованы предложенные направления усовершенствования учета НМА. **Выводы.** В результате выполненного исследования установлено, что существующие проблемы учета нематериальных активов связаны со сложностью идентификации, оценки и классификации НМА. Устранить эти проблемы целесообразно путем сближения П(С)БО 8 к МСФО 38, разработки единого критерия отнесения активов к нематериальным и определения оптимального подхода к оценке стоимости НМА.

Ключевые слова: нематериальные активы, международные стандарты финансовой отчетности, гудвил, капитализация расходов.

Received editorial board 11.05.2014.

Recommended for printing Grand PhD M. I. Mishhenko, Grand PhD Yu. Ye. Pashhenko